

Dekadni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 11. do 20. julija 2016

Povzetek

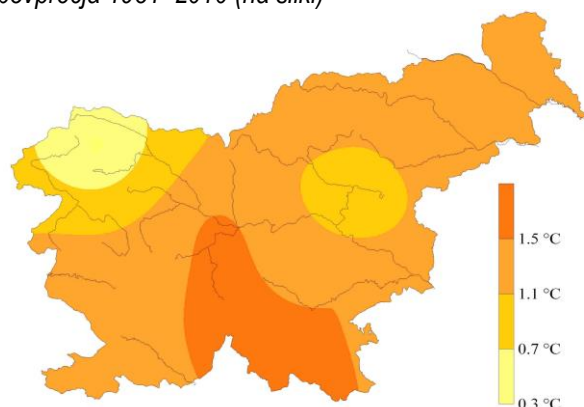
Vremenske razmere na začetku dekade so omogočale žetev pšenice v večjem delu Slovenije povsod tam, kjer jo niso prekinila krajevna neurja z nalivi in vetrom in ponekod tudi s točo. Koruzni posevki so v dobri kondiciji, razporeditev padavin je omogočala njihovo zadovoljivo vodno oskrbo, vročina pa je pospešila njihov razvoj. Koruzne rastline imajo obilje zelene mase in so v razvojnih fazah metličenja, prašenja in svilanja. Letošnja preskrbljenost tal z vodo je v večjem delu Slovenije, kljub vročim obdobjem, v mejah normale in neprimerljivo boljša od razmer v preteklem letu. Kljub temu so se ponekod rastline znašle v močnem vročinskem stresu. Vročina je sprožila visoko izhlapevanje in zato je bilo potrebno trajnim nasadom in zelenjadnicam vodo dodajati z namakanjem v večjem delu Slovenije.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Druga julijska dekada je prinesla zelo razgibano vremensko dogajanje. V prvih dneh dekade smo bili v primežu prvega letošnjega vročinskega vala, najvišje temperature zraka so se v večjem delu države povzpele nad 32 °C, na Obali nad 34 °C. Vroče poletne dni je 13. julija prekinila izrazita vremenska fronta, ob prehodu katere so zvečer in v prvem delu noči marsikje po Sloveniji nastajala krajevna neurja, predvsem z močnimi nalivi, točo in močnimi sunki vetra. Največ padavin je padlo na severu Slovenije, ponekod je približno v polovici dneva padlo okrog 80 mm padavin, kar je na primer na Goričkem zelo redek pojav. Neurja so marsikje, zlasti na severovzhodu, povzročila gmotno škodo. Po prehodu fronte se je ozračje nad Slovenijo ohladilo in sledilo je nekaj svežih dni, ko so najvišje temperature zraka ostale tudi pod 20 °C. Do konca dekade se je počasi spet vrnilo sončno poletno vreme s temperaturami nad 30 °C. Dekadne povprečne temperature zraka so bile po vsej državi nad povprečjem, v večjem delu Slovenije za okrog 1 °C, v delu osrednje Slovenije in Dolenjskem za več kot 1.5 °C. Število sončnih ur se je vrtelo okrog običajnih vrednosti. Največ sonca so bili deležni v delu Primorske (več kot 100 ur), delež se je manjšal proti severu in vzhodu kjer so namerili med 60 in 80 sončnih ur. Z izjemo močnih nalivov 13. julija, padavin ni bilo veliko in so se pojavljale predvsem v obliki krajevnih ploh in neviht. Medtem ko so nekateri predeli severne Slovenije (ki so bili najbolj na udaru ob prehodu fronte) prejeli tudi za več kot 50 % več padavin kot običajno, je bila količina padavin v južni polovici Slovenije manj kot 50 % običajnih vrednosti.

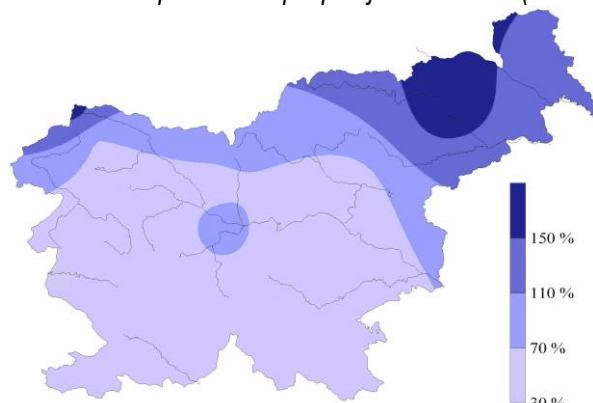
Dekadne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T, °C) in odklon dekadne povprečne temperature zraka od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	23.3	33.8	9.9
Portorož let.	23.9	34.3	13.7
Ljubljana	22.0	33.7	13.6
Novo mesto	21.5	34.0	12.7
Celje	20.5	33.4	11.9
Maribor let.	20.8	33.0	12.5
Murska Sobota	20.9	32.6	12.6
Rateče	16.9	30.0	4.4
Slovenj Gradec	19.5	31.5	10.4

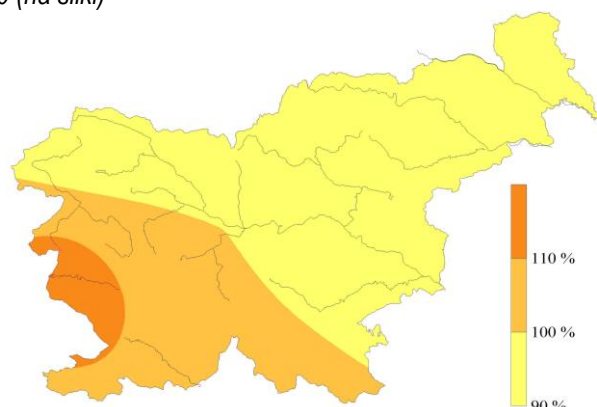
Dekadne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	7.9	7	3
Portorož let.	10.1	9	1
Ljubljana	32.2	5	5
Novo mesto	20.4	6	4
Celje	21.2	7	3
Maribor let.	62.8	6	4
Murska Sobota	59.0	6	4
Rateče	95.6	8	2
Slovenj Gradec	54.5	6	4

Dekadne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon dekadne vsote od povprečja 1981–2010 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	101.6	14.1
Portorož let.	108.3	14.2
Ljubljana	84.0	14.3
Novo mesto	83.7	14.0
Celje	65.9	12.5
Maribor let.	74.0	12.8
Murska Sobota	79.2	13.5
Rateče	62.4	11.5
Slovenj Gradec	69.8	12.9

TEMPERATURA TAL

Povprečna temperatura kmetijskih tal je bila nekoliko nižja od dolgoletnega povprečja, v globini 5 cm se je gibala med 22 in 24 °C oziroma je bila skoraj 27 °C na Primorskem, v globini 10 cm pa je bila od teh le za nekaj desetink stopinje nižja. Ne glede na to, so se v suhih in vročih dneh najvišje temperature tal povzpelle krepko čez 30 °C, na Primorskem do 36 °C, najnižje temperature tal pa so se le na severu in severovzhodu države spustile nekoliko pod 16 °C. Najnižje temperature tal so bile v večjem delu države zabeležene šesti dan dekade, ko je bil večji del države še pod vplivom hladne fronte.

Dekadna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm (Tt, °C)

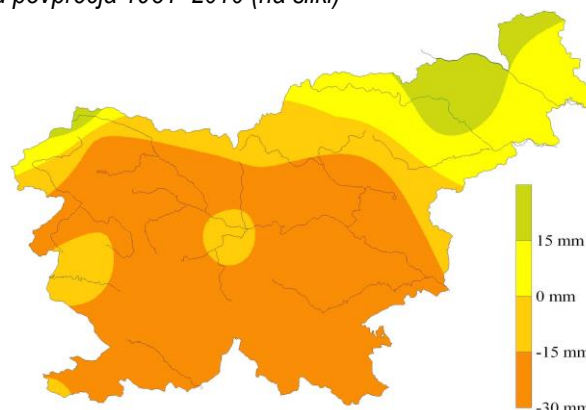
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	26.6	-1.4	17.2	35.8	26.5	-1.4	18.7	32.7
Portorož let.	26.8	-0.1	18.6	36.0	26.4	-0.2	19.8	31.5
Ljubljana	23.7	-1.2	17.8	32.3	23.8	-0.7	18.7	29.9
Novo mesto	24.3	-0.1	17.0	34.3	24.4	0.3	18.1	30.5
Celje	22.8	-1.5	17.7	30.3	22.6	-1.2	18.2	27.2
Maribor let.	23.8	-1.3	16.1	34.2	23.5	-1.1	16.8	30.2
Murska Sobota	23.1	-0.9	15.7	34.9	23.1	-0.9	16.8	31.9
Slovenj Gradec	21.8	-1.4	15.6	30.6	21.7	-1.3	16.4	27.4

VODNA BILANCA IN IZHLAPEVANJE

Vodna bilanca je bila v severnih predelih Slovenije, na račun večjem količine padavin ob prehodu izrazite fronte, pozitivna. Vodni presežek je na severovzhodu znašal do 20 mm, na severozahodu pa do 60 mm. Drugje je bilo izhlapevanje večje od količine padavin. Največji vodni primanjkljaji so bili zabeleženi na Goriškem in Obali, do 50 mm. V teh krajih je izhlapevanje skoraj vsak dan dekade preseglo 5 mm. Na severu je bila vodna bilanca tudi do 20 mm višja kot običajno, medtem ko je bila v južni polovici Slovenije za do 30 mm nižja od povprečnih vrednosti.

Dekadne vsote meteorološke vodne bilance (VB, mm), evapotranspiracije (ET₀, mm), število dni z ET₀ > 5 mm/dan ter odklon dekadne meteorološke vodne bilance od povprečja 1981–2010 (na sliki)

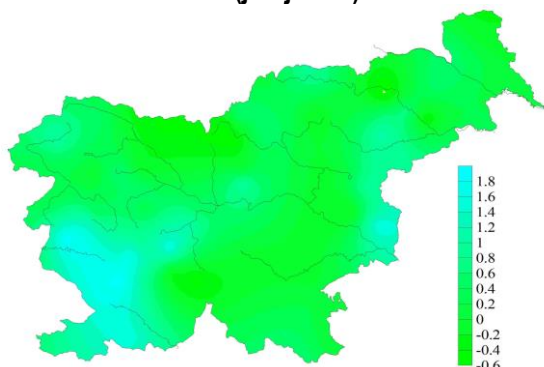
Postaja	VB	ET ₀	ET ₀ > 5 mm
Bilje	-48.1	56.0	7
Portorož let.	-48.5	58.6	9
Ljubljana	-12.7	44.9	5
Novo mesto	-23.3	43.7	4
Celje	-19.7	40.9	2
Maribor let.	19.1	43.7	2
Murska Sobota	14.3	44.7	2
Rateče	60.9	34.7	0
Slovenj Gradec	16.2	38.3	1

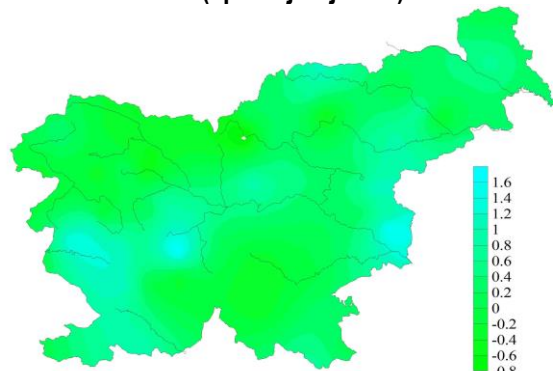
STANDARDIZIRAN PADAVINSKI INDEKS

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

SPI1 (junij 2016)

SPI3 (april – junij 2016)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2,0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2,3 %
1,5 do 1,99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4,4 %
1,0 do 1,49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9,2 %
-0,99 do 0,99	Normalno	Zelena	68,2 %
-1,49 do -1,0	Zmerno suho	Rumena	9,2 %
-1,99 do -1,5	Zelo suho	Oranžna	4,4 %
-2,0 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2,3 %

STANJE RASTLIN

Na severovzhodu države in na Primorskem je žetev pšenice že končana, drugod po Sloveniji še poteka. Izjeme so le hribovita območja, kjer bo žetev tako kot tudi običajno, potekala v zadnji dekadi julija. Tudi posevkom koruze trenutno dobro kaže. Čeprav je njen razvoj sprva zaostajal za pričakovanim, so dokaj redne padavine vzdrževale zadovoljivo vodno preskrbo tal, dodana hranila in obilje toplote pa so pospešila njen razvoj. Posevki so visoki z močnimi stebli in listi in trenutno so v razvojnih fazah metličenja, prašenja in svilanja. Razvoj koruze je po času povsem ujel povprečje. Primerljivi dolgoletni podatki kažejo, da v številnih pridelovalnih območjih v Sloveniji generativne razvojne faze nastopijo med 10. in 20. julijem. Po obilnih padavinah v sredini dekade je tudi trenutna zaloga vode v tleh na vzhodu in severovzhodu zadovoljiva, izjeme so le plitva in peščena tla, kjer smo v preteklih vročih dneh lahko opazili, da se rastline branijo pred močnim izhlapevanjem in vročino z zvijanjem listov. Nekoliko drugačne so bile razmere na Primorskem, kjer se je v pretekli dekadi voda v tleh precej izčrpala, kmetijske rastline pa so se, ob skoraj nedostopni vodi v tleh znašle v močnem sušnem in vročinskem stresu. Voda v tleh se izčrpala tudi v osrednji Sloveniji in na Dolenjskem in na osrednjem Štajerskem tako, da je bilo povsod tam, kjer naprave omogočajo, priporočljivo dodajanje vode z namakanjem, tako sadnemu drevju, kakor tudi koruznim posevkom in zlasti zelenjadnicam, v Savinjski dolini tudi hmelju. V delu Dolenjske (Novo mesto, Straža, Dolenjske Toplice) so se zadnji dan dekade vročinske nevihte razbesnele v močna neurja s točo, ki je povzročila veliko škode na kmetijskih površinah. Čeprav lahko povsod po državi pričakujemo, da se bo voda v tleh precej izčrpala tudi v prihodnjih dneh, pa je letošnja preskrbljenost tal z vodo skoraj v mejah normale in neprimerljivo boljša od razmer v preteklem letu, ko smo se v primerljivem času marsikje že borili s sušo, zlasti na Primorskem, kjer je dolgotrajno pomanjkanje padavin že privedlo do ekstremnih sušnih razmer.

PETDNEVNA PROGNOZA VREMENA izdana dne 25. 7. 2016

SLOVENIJA	Ponedeljek	Torek	Sreda	Četrtek	Petek
Vreme/Pojavi					
Megla/Nevihte					
Pojavi	plohe	plohe	plohe	plohe	
Tmax [°C]	27	29	29	26	29
Tmin [°C]	20	18	19	19	18
Veter					
Hitrost vetra [km/h]	7 .. 18	7 .. 18	7 .. 18	0	0

Verjetnostna 10 dnevna modelska napoved vremena je dostopna na:
<http://meteo.arso.gov.si/met/sl/app/webmet/>
pod povezavami *Vreme podrobneje* /*Modelska napoved*/Verjetnostna napoved - 10 dni